Aksiyonda De?erler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Aksiyonda De?erler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16690

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Aksiyonda De?erler Ölçe?i, bireylerin de?erlerini soyut düzeyden ziyade, günlük ya?am pratikleri ve somut davran??lar düzeyinde ölçmek amac?yla uyarlanm?? psikometrik bir araçt?r. Ölçe?in Türkçe adaptasyon, dilsel e?de?erlik, geçerlik ve güvenirlik çal??malar? 2008 y?l?nda Dündar, Ek?i ve Y?ld?z taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, toplam 70 maddeden olu?makta ve **Yard?mseverlik**, **Sayg? Gösterme**, **Öz-denetim** ve **Öz-de?erlendirme** olmak üzere dört temel alt boyutu içermektedir. Derecelendirme, 5'li Likert tipinde yap?larak kat?l?mc?lar?n de?erlere yönelik eylemsel e?ilimlerini ölçmeyi hedefler.

Anahtar Kelimeler

Aksiyonda De?erler Ölçe?i, de?erler e?itimi, psikometrik uyarlama, faktör analizi, güvenirlik, Cronbach Alfa, de?erlerin eylemsel boyutu.

Yazarlar

S. Dündar, H. Ek?i, A. Y?ld?z.

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin sahip olduklar? de?erleri sadece bili?sel veya duyu?sal düzeyde de?il, ayn? zamanda **davran??sal** düzeyde ne ölçüde hayata geçirdiklerini saptamakt?r. Bu araç, de?erlerin eyleme dökülme derecesini belirleyerek, özellikle e?itim ve psikoloji alanlar?nda yap?lan de?erler e?itimi programlar?n?n etkinli?ini ölçmede kritik bir rol üstlenir.

Uyarlama çal??mas?, Aksiyonda De?erler Ölçe?i'nin Türk kültürüne uygunlu?unu test ederek, ulusal ara?t?rmac?lara de?erlerin davran??sal yans?malar?n? incelemeleri için sa?lam, geçerli ve güvenilir bir enstrüman sunmay? hedeflemi?tir.

Yap?

Aksiyonda De?erler Ölçe?i, bireylerin eylemlerini yönlendiren dört temel davran??sal de?er boyutunu ölçmektedir. Bu boyutlar, ölçe?in yap? geçerlili?i çal??malar? sonucunda belirlenmi? olup, psikolojik de?erlerin sosyal ve ki?isel disiplin alanlar?ndaki tezahürlerini kapsamaktad?r. Ölçek, 70 madde ile bu dört alt boyutu derinlemesine incelemektedir.

Yard?mseverlik: Ba?kalar?na destek olma ve verilen sözleri tutma e?ilimi (28 madde).
Sayg? Gösterme: Sosyal etkile?imde nezaket ve ba?kalar?n?n önemini kabul etme (21 madde).
Öz-denetim: Ki?isel disiplin, grup içinde sorumluluk alma ve elinden gelenin en iyisini yapma (17

ARABPSYCHOLOGY.COM

madde).
Öz-de?erlendirme: Ki?isel bak?m, düzenli egzersiz gibi öz-bak?m davran??lar? (4 madde).

Geçerlik

Ölçe?in yap? geçerlili?ini test etmek amac?yla yürütülen analizlerde, örneklem uygunlu?unu gösteren Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) de?eri **.828** olarak yüksek düzeyde bulunmu?tur. Ayr?ca, verilerin faktör analizine uygunlu?unu gösteren **Bartlett Testi** sonuçlar?nda Ki-kare de?eri 7066,202 olarak p<0.01 düzeyinde anlaml?l?k göstermi?tir.

Kriter geçerlili?ini saptamak amac?yla, Aksiyonda De?erler Ölçe?i'nin alt faktörleri ile Schwartz De?erler Ölçe?i'nin (SDÖ) baz? faktör gruplar? aras?ndaki ili?kiler incelenmi?tir. SDÖ'de yer alan güç, ba?ar?, hazc?l?k ve uyar?lma faktör gruplar? ile Aksiyonda De?erler Ölçe?i faktörleri aras?nda pozitif ve istatistiksel olarak anlaml? ili?kiler (p<.01) tespit edilmi?tir. Örne?in, Sayg? Gösterme ile SDÖ güç (.568; p<.01) ve hazc?l?k (.592; p<.01) aras?nda pozitif korelasyonlar gözlemlenmi?tir.

Bununla birlikte, Aksiyonda De?erler Ölçe?i'nin **Öz-denetim** alt boyutu ile Schwartz De?erler Ölçe?i'nin özdenetim alt boyutu aras?nda **negatif yönde anlaml?** bir ili?ki (r= -.437; p<.05) belirlenmi?tir. Bu durum, iki ölçe?in öz-denetim kavram?n? farkl? davran??sal veya bili?sel perspektiflerden yakalad???n? dü?ündürmektedir.

Güvenirlik

Aksiyonda De?erler Ölçe?i'nin iç tutarl?l?k güvenilirli?i çe?itli yöntemlerle de?erlendirilmi?tir. Alt boyutlar için **Cronbach Alfa** katsay?lar? **.53** (Yard?mseverlik ve Özde?erlendirme) ile **.87** aras?nda de?i?im göstermi?tir. Ölçe?in genel (toplam) iç tutarl?l?k de?eri ise oldukça yüksektir ve **.92** olarak raporlanm??t?r.

Di?er güvenirlik analizleri de yüksek tutarl?l??? desteklemektedir: Toplam **Guttman de?eri .83**, alt boyutlarda ise .55 ile .87 aras?nda de?i?mektedir. **Spearman Brown** iki yar? güvenirlik de?erleri toplam ölçek için **.83**, alt boyutlar için ise .56 ile .87 aras?nda tespit edilmi?tir. Bu katsay?lar, ölçe?in genel olarak güvenilir oldu?unu, ancak dört maddeden olu?an Öz-de?erlendirme gibi küçük alt boyutlarda iç tutarl?l???n kabul edilebilir s?n?r?n alt veya yak?n?nda olabilece?ini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap? geçerlili?ini kesinle?tirmek amac?yla yap?lan faktör analizi, 70 maddelik yap?n?n dört faktör alt?nda topland???n? ortaya koymu?tur. Bu faktörler, özde?erlerinin 2'nin üzerinde olmas? kriterine göre belirlenmi?tir. Analiz sonucunda, faktör yüklerinin **.60 ile .87** gibi güçlü bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

aral?kta de?i?ti?i görülmü?tür, bu da maddelerin ilgili faktörleri yüksek oranda temsil etti?ini kan?tlamaktad?r.

Belirlenen dört faktör, toplam varyans?n **% 31,155**'ini aç?klamaktad?r. Faktörlerin aç?klad??? varyans miktarlar?, önem s?ras?na göre ?öyledir:

Birinci Faktör (Yard?mseverlik): %10,319
?kinci Faktör (Sayg? Gösterme): %9,065
Üçüncü Faktör (Öz-denetim): %7,948
Dördüncü Faktör (Öz-de?erlendirme): %3,822

Ölçüm Arac?

Test Type: Uyarlama (Adaptation)

Format: 5'li Likert Ölçe?i (1= tamamen kat?l?yorum - 5= hiç kat?lm?yorum)

Language Available: Türkçe

Population Group: Gençler ve Yeti?kinler (De?erler ve psikolojik davran?? ara?t?rmalar? için)

Age Group: Belirtilmemi? (Uyarlama çal??mas? genellikle üniversite ö?rencileri veya ergenlik sonras? popülasyon üzerinde yap?l?r)

Population Details: 70 madde, 4 alt boyut. Yap? geçerlili?i ve güvenirlik çal??malar? Türkiye'de yap?lm??t?r.

Test Methodology: Bireysel de?erlerin davran??sal eylemler arac?l???yla ölçüldü?ü, kendi kendine raporlama yöntemi.

Anahtar Kelimeler

De?erlerin eylemsel boyutu, öz-denetim, sayg? gösterme, yard?mseverlik, öz-de?erlendirme, psikometri, de?erler.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilgi mevcut de?il.

Affiliation Email addresses: halileksi@marmara.edu.tr (Sorumlu Yazar Halil Ek?i)

Correspondence Address: Bilgi mevcut de?il.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler, Ücretler ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama ve geçerlik çal??mas? 2008 y?l?nda yay?nlanm??t?r.

?zinler ve Ücretler: Ölçe?in akademik veya ticari kullan?m? için Sorumlu Yazar Halil Ek?i ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

Makalenin orijinal PDF ba?lant?s? a?a??dad?r: ded.dem.org.tr

Ölçe?in orijinal PDF'i buradan indirilebilir: aksiyonda-de?erler-ölçe?i-toad.pdf

Kaynaklar

Dündar, S., Ek?i, H. ve Y?ld?z, A. (2008). Aksiyonda De?erler Ölçe?i dilsel e?de?erlik geçerlik ve güvenirlik çal??mas?. *De?erler E?itimi Dergisi, 6*(15), 89-114.

Aksiyonda De?erler Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek 4 alt boyut ve 70 madde içermektedir:

Yard?mseverlik (28 m): Her zaman verdi?im sözü tutar?m.
Sayg? gösterme (21 m): Önemli bir konu ile ilgili insanlar?n dikkatini çekmek beni heyecanland?r?r.
Öz-denetim (17 m): Bir grubun üyesi oldu?um zaman elimden gelenin en iyisini yapar?m.
Öz-de?erlendirme (4 m): Düzenli bir biçimde egzersiz (spor) yapar?m.

ARABPSYCHOLOGY.COM